

Orientering om fremtidig drift af Danmarks Naturfonds arealer

Herunder vedligeholdelsesmæssige udfordringer på Skovsgaard Gods

Danmarks Naturfond har anmodet DN om at overtage driften af fondens arealer, herunder Skovsgaard Gods. Fonden vil gerne fortsætte som ejer.

Til repræsentantskabsmødet vil fonden og HB orientere om situationen og de foreløbige drøftelser mellem fonden og HB. En endelig beslutning om fremtiden for Skovsgaard Gods og fondens arealer vil blive forelagt repræsentantskabet i efteråret 2022 til vedtagelse.

Baggrunden for anmodningen

I 1967 blev Danmarks Naturfond stiftet og har gennem tiden fået overdraget både Skovsgaard Gods og 18 naturarealer, der er blevet testamenteret til Danmarks Naturfredningsforening eller direkte til fonden. I årtier har fonden haft et løbende driftsunderskud som følge af de omkostninger, der er forbundet med at drive de arealer, som er doneret til fonden. DN har løbende givet driftstilskud til fonden for at dække fondens løbende underskud, men på trods af det har økonomien været så udfordret, at det ikke har været muligt at vedligeholde bygningsmassen på Skovsgaard Gods med det resultat, at der er et betydeligt vedligeholdelsesefterslæb.

I en nylig udarbejdet rapport opgøres de akutte vedligeholdelsesopgaver, som skal forhindre, at bygningerne ødelægges, til 8,3 mio. kr. Hertil kommer ønskværdige renoveringer for 14,8 mio. kr. Endvidere estimeres med årlige vedligeholdelsesomkostninger for 1,4 mio. kr. Se bilaget med bygningsrapporten.

På baggrund af en gennemgang af fondens økonomi og bygningsrapporten er det fondens samlede vurdering, at den nuværende økonomiske konstruktion omkring fonden ikke er økonomisk bæredygtig. Det er med andre ord – uanset hvordan de økonomiske aktiviteter på fondens arealer udvikles – ikke realistisk i nogle scenarier, at fonden vil være i stand til at finansiere den løbende drift og det store renoveringsefterslæb af godset.

Det er samtidig fondens vurdering, at det ikke er muligt at skabe en bæredygtig drift – hverken på kort eller lang sigt. Det skyldes bl.a. de mange DN-interesser, som er i og omkring Skovsgaard Gods, samt de store begrænsninger i anvendelse og forretningsmæssig udvikling af godset, som er et resultat af testamente og fredningen af godsets arealer og enkelte bygninger.

Afvikling af landbrugsproduktion og satsning på natur

Efter i mange år primært at have udliciteret landbrugsdriften til en maskinstation skiftede fonden i 2017 strategi og ansatte en økologirådgiver og landmand til at stå for udviklingen af landbruget. Man gik i gang med en målrettet indsats for at genopbygge Skovsgaards udpinte jorde og satsede på højbærgrøder i form af grøntsager. Denne satsning medførte store investeringer. Det stod imidlertid klart allerede i 2019, at landbruget ville realisere store driftsunderskud. Skovsgaards jord var for ødelagt og ikke velegnet til grøntsagsproduktion.

Fonden valgte på den baggrund i 2020 at afvikle store dele af grønsagsproduktionen og i stedet igangsætte et stort vildgræsningsprojekt og opnåede tilskud fra Den danske Naturfond og 15. Juni fonden på i alt 3,25 mio. til at opsætte hegn, indkøbe dyr og monitorere biodiversitetseffekterne. Naturprojektet på Skovsgaard kører godt.

Den sidste del af landbrugsproduktionen (grøntsagerne) lukker ned i 2021, da også det mindre set-up har vist sig ikke at være rentabelt. Der er fortsat omkostninger forbundet med at afvikle de leasede landbrugsmaskiner.

Caféen har også været udfordret og givet betydelige underskud. Derfor har fonden besluttet at indstille cafédriften.

For at fonden kunne betale akutte løbende udgifter bevilligede HB i juni 2021 et lån på 2 mio. kr. til fonden.

Drøftelserne i HB om situationen i fonden

HB på har på to møder drøftet anmodningen fra fonden og søgt bistand hos advokat Knud Foldschack med henblik på at vurdere forskellige modeller, hvorpå DN kan overtage driftsansvaret for de besiddelser, som historisk er blevet testamenteret til DN.

Knud Foldschack har skitseret to modeller for, at DN kan overtage ansvaret for driften af Skovsgaard Gods og naturarealerne:

- ved en konkret partnerskabsaftale, eller
- ved at DN etablerer et 100% ejet datterselskab, der varetager driften.

Det er Knud Foldschacks anbefaling at anvende datterselskabsmodellen, såfremt DN beslutter at overtage driften, da denne organisering vil give de bedste muligheder for at skabe synergi mellem DN og aktiviteterne på Skovsgaard Gods.

I dialogen med Knud Foldschack stod det samtidig klart, at den konstruktion, DN i sin tid valgte, hvor man både overlader ejerskabet og driften af sine ejendomme og jordbesiddelser til en fond uden faste indtægter og uden direkte DN-indflydelse, både er usædvanlig og uhensigtsmæssig i forhold til at sikre en bæredygtig økonomisk og styringsmæssig drift af fondens arealer.

HB's indstilling

HB mener ikke, at DN har tilstrækkeligt overblik over, hvilke perspektiver der kan være for DN ved at overtage driften af Skovsgaard Gods og fondens arealer, eller hvilke økonomiske konsekvenser det kan få for foreningen.

HB har derfor besluttet at anmode sekretariatet om at udarbejde et beslutningsoplæg, der forelægges repræsentantskabet på mødet i efteråret 2022, og som kan skitsere en model for DN's fremtidige engagement på fondens arealer, herunder en grundig analyse af de økonomiske konsekvenser en overtagelse af driften af fondens arealer vil have for DN's samlede økonomi. Som et element i oplægget bør mulighederne for at reducere bygningsmassen på Skovsgaard og dermed vedligeholdelsesforpligtigelserne undersøges. Herudover bør det belyses, om det er muligt at overdrage Skovsgaard Gods til en tredjepart, hvor fokus fortsat vil være på at udvikle naturværdierne.

Indtil fremtiden for fondens arealer er afklaret, har HB besluttet, at situationen på Skovsgaard ikke bør belaste DN's driftsbudget for 2022, og fondens driftsaktiviteter skal derfor holde sig inden for et samlet budget på 2,4 mio. kr., som svarer til den arv, fonden modtager primo 2022. Vildgræsningsprojektet vil i 2022 fortsætte uændret. Derimod vil der kun være få eller ingen udadvendte aktiviteter på Skovsgaard i 2022.

Bilag 3-2: Bygningsrapport for Skovsgaard (Overordnet registrering af herregården Skovsgaard, Langeland)